

Số: 03/2026/QĐST-VDS

Lâm Đồng, ngày 30 tháng 3 năm 2026

QUYẾT ĐỊNH

SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

V/v: Tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 3 - LÂM ĐỒNG

- Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Nguyễn Thị Sơn Linh.

- Thư ký phiên họp: Ông Lê Văn Cương - Là Thư ký Tòa án nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng tham gia phiên họp: Bà Nguyễn Thị Vân Anh - Kiểm sát viên.

Ngày 30 tháng 3 năm 2026, tại trụ sở Tòa án nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số 161/2025/TLST-VDS ngày 29 tháng 10 năm 2025 về việc “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự” theo Quyết định mở phiên họp số 03/2026/QĐST-DS ngày 18 tháng 3 năm 2026, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Chị Phạm Nữ Quỳnh T, sinh năm 2004.

Địa chỉ: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Có mặt.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:

+ Anh Phạm Sơn L, sinh năm 1996;

Địa chỉ: Thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Vắng mặt.

+ Anh Phạm Phước S, sinh năm: 1994.

Địa chỉ: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Có mặt.

+ Chị Đặng Thị Ngọc L1, sinh năm: 1990.

Địa chỉ: số A, thôn A Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Có mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của chị Phạm Nữ Quỳnh T trình bày:

Năm 1993 bố mẹ của chị là ông Phạm Văn T1, sinh năm: 1968 (chết ngày 01/7/2011) và bà Nguyễn Thị T2, sinh năm: 1968 (chết ngày 27/6/2025) kết hôn và chung sống với nhau tại địa chỉ: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Trong quá trình chung sống thì bố mẹ chị có với nhau 03 người con chung là anh Phạm Phước S, sinh năm: 1994, anh Phạm Sơn L, sinh năm: 1996 và chị Phạm Nữ Quỳnh T, sinh năm: 2004. Tuy nhiên, trong ba người con chung thì có anh Phạm Sơn L khi sinh ra vẫn phát triển bình thường nhưng đến khi được 04 tuổi thì anh L chậm nói nên được gia đình cho đi khám thì có kết luận là khuyết tật trí tuệ. Gia đình đã đưa anh L đi khám ở nhiều nơi nhưng sức khỏe của anh L không được cải thiện. Anh L được Ủy ban nhân dân thị trấn Đ, huyện L cấp giấy xác nhận khuyết tật số 68, trong giấy xác nhận khuyết tật có thể hiện anh L bị khuyết tật trí tuệ mức độ nặng. Đến ngày 12/8/2014 anh L được hưởng trợ cấp theo quyết định về trợ cấp xã hội số 2453/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân huyện L.

Vì vậy, chị làm đơn đề nghị Tòa án tuyên bố anh Phạm Sơn L bị mất năng lực hành vi dân sự để bổ sung hồ sơ thực hiện thủ tục liên quan đến thừa kế.

Theo lời trình bày của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là anh Phạm Phước S: Anh S thống nhất với lời trình bày của chị Phạm Nữ Quỳnh T tại phiên họp và không có ý kiến gì khác.

Theo lời trình bày của người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là chị Đặng Thị Ngọc L1: Chị là con riêng của bà Nguyễn Thị T2, sinh năm 1968 (chết ngày 27/6/2025). Năm 1993 mẹ của chị kết hôn cùng ông Phạm Văn T1, sinh năm: 1968 (chết ngày 01/7/2011). Sau khi kết hôn mẹ của chị và ông T1 chung sống với nhau tại địa chỉ: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Trong quá trình chung sống thì mẹ của chị và ông T1 có với nhau 03 người con chung là anh Phạm Phước S, sinh năm: 1994, anh Phạm Sơn L, sinh năm: 1996 và chị Phạm Nữ Quỳnh T, sinh năm: 2004. Tuy nhiên, trong ba người con chung thì có anh Phạm Sơn L khi sinh ra vẫn phát triển bình thường nhưng đến khi được 04 tuổi thì anh L chậm nói nên được gia đình cho đi khám thì có kết luận là khuyết tật trí tuệ. Gia đình đã đưa anh L đi khám ở nhiều nơi nhưng sức khỏe của anh L không được cải thiện. Anh L được Ủy ban nhân dân thị trấn Đ, huyện L cấp giấy xác nhận khuyết tật số 68, trong giấy xác nhận khuyết tật có thể hiện anh L bị khuyết tật trí tuệ mức độ nặng. Đến ngày 12/8/2014 anh L được hưởng trợ cấp theo quyết định về trợ cấp xã hội số 2453/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân huyện L.

Vì vậy, chỉ đề nghị Tòa án tuyên bố anh Phạm Sơn L bị mất năng lực hành vi dân sự để bổ sung hồ sơ thực hiện thủ tục liên quan đến thừa kế.

Tại phiên họp;

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng phát biểu ý kiến về việc tuân theo pháp luật của những người tiến hành tố tụng, người tham gia tố tụng trong quá trình giải quyết việc dân sự kể từ khi thụ lý cho đến khi mở phiên họp là đúng trình tự pháp luật.

Về nội dung: Đề nghị chấp nhận yêu cầu của chị Phạm Nữ Quỳnh T, tuyên bố anh Phạm Sơn L, sinh năm: 1996; CCCD số 068096006651 do Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội cấp ngày 24/5/2022; nơi cư trú: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng mất năng lực hành vi dân sự.

Anh Phạm Phước S là người giám hộ đương nhiên cho anh Phạm Sơn L. Quyền và nghĩa vụ của người giám hộ được thực hiện theo quy định tại Điều 57; Điều 58 của Bộ luật dân sự năm 2015.

Về chi phí tố tụng: Chị Phạm Nữ Quỳnh T đã tự nộp khoản tiền chi phí giám định cho Viện Pháp y tâm thần Trung ương B nên không xem xét.

Về lệ phí giải quyết việc dân sự: Buộc chị Phạm Nữ Quỳnh T phải chịu 300.000 đồng lệ phí giải quyết việc dân sự sơ thẩm theo quy định.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng nhận định:

[1] Về thẩm quyền: Chị Phạm Nữ Quỳnh T có đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố anh ruột của chị là anh Phạm Sơn L, sinh năm 1996 mất năng lực hành vi dân sự. Anh Phạm Sơn L cư trú tại thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng. Vì vậy, Tòa án nhân dân khu vực 3 - Lâm Đồng thụ lý yêu cầu của chị Phạm Nữ Quỳnh T là đúng quy định tại các Điều 27, Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[2] Về nội dung yêu cầu: Xét thấy, anh Phạm Sơn L là con của ông Phạm Văn T1 (chết năm 2011) và bà Nguyễn Thị T2 (chết năm 2025); ông T1 và bà T2 có ba người con chung là anh Phạm Phước S, anh Phạm Sơn L và chị Phạm Nữ Quỳnh T. Khi sinh ra anh L phát triển bình thường, tuy nhiên khi được bốn tuổi thì anh L chậm nói. Gia đình có đưa anh L đi khám và điều trị thì được kết luận là bị khuyết tật về trí tuệ. Mọi công việc liên quan đến sinh hoạt hàng ngày, ăn uống, vệ sinh cá nhân thì anh L có thể thực hiện được nhưng anh L gặp khó khăn

trong việc giao tiếp. Mặc dù, được điều trị nhiều nơi nhưng tình trạng bệnh của anh L không được cải thiện. Ngày 15/6/2014 Ủy ban nhân dân thị trấn Đ, huyện L đã cấp giấy xác nhận khuyết tật cho anh Phạm Sơn L, dạng khuyết tật trí tuệ, mức độ nặng. Anh Phạm Sơn L được hưởng trợ cấp xã hội cho người khuyết tật theo quyết định số 2453/QĐ-UBND ngày 12/8/2014 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân huyện L. Để bổ sung hồ sơ thực hiện thủ tục liên quan đến thừa kế, chị Phạm Nữ Quỳnh T là em gái ruột của anh Phạm Sơn L yêu cầu Tòa án tuyên bố anh Phạm Sơn L là người mất năng lực hành vi dân sự.

Theo xác nhận của Trạm y tế xã Đ, thì anh Phạm Sơn L bị khuyết tật trí tuệ mức độ nặng, sinh hoạt cá nhân cần có người trợ giúp, không có khả năng lao động và học tập.

Ngày 12/10/2025, anh Phạm Sơn L được gia đình cho đi khám sức khỏe tại Bệnh viện đa khoa tỉnh L và được bệnh viện kết luận: Phân loại sức khỏe IV (bốn), chậm phát triển tâm thần mức độ nặng.

Theo xác nhận của một số người dân là hàng xóm của anh Phạm Sơn L thì từ nhỏ anh L đã chậm nói, lớn lên ngoan, nhưng khó khăn trong giao tiếp với những người xung quanh, không đi học, chậm hiểu.

Quá trình giải quyết việc dân sự, Tòa án đã tiến hành trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với anh Phạm Sơn L. Tại Kết luận giám định pháp y tâm thần số 146/KL-VPYTW ngày 12/3/2026 của Viện Pháp y tâm thần Trung ương B đã kết luận: *“Tại thời điểm giám định đối tượng Phạm Sơn L bị bệnh: chậm phát triển tâm thần nặng. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F72. Hiện nay, đối tượng mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi”*.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự thì: *“Khi một người bị bệnh tâm thần mà không thể nhận thức, làm chủ được hành vi thì theo yêu cầu của người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người mất năng lực hành vi dân sự trên cơ sở giám định pháp y tâm thần”*.

Căn cứ kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án cần chấp nhận yêu cầu của chị Phạm Nữ Quỳnh T để tuyên bố anh Phạm Sơn L mất năng lực hành vi dân sự là có căn cứ.

Về người giám hộ của anh Phạm Sơn L được thực hiện theo quy định của Bộ luật Dân sự.

[3] Về lệ phí việc dân sự: Buộc chị Phạm Nữ Quỳnh T phải chịu 300.000 đồng (Ba trăm nghìn đồng) lệ phí giải quyết việc dân sự.

[4] Về chi phí tố tụng: Chị Phạm Nữ Quỳnh T tự quyết toán với Viện Pháp y tâm thần Trung ương B, nên không xem xét giải quyết.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ khoản 1 Điều 27; Điều 39; các Điều 149, Điều 361; khoản 2, khoản 3 Điều 367; các Điều 370, Điều 371, Điều 372, Điều 376 và Điều 378 của Bộ luật Tố tụng dân sự;

Căn cứ Điều 22 và Điều 53 của Bộ luật Dân sự;

Căn cứ Nghị quyết số 326/UBTVQH 14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận yêu cầu của chị Phạm Nữ Quỳnh T về việc yêu cầu tuyên bố anh Phạm Sơn L là người mất năng lực hành vi dân sự.

- Tuyên bố: Anh Phạm Sơn L, sinh ngày 27/9/1996; số CCCD 068096006651 do Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội cấp ngày 24/5/2022; nơi cư trú: thôn Đ, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng mất năng lực hành vi dân sự

- Về người giám hộ của anh Phạm Sơn L được thực hiện theo quy định của Bộ luật Dân sự.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Buộc chị Phạm Nữ Quỳnh T phải chịu 300.000 đồng (*Ba trăm nghìn đồng*) lệ phí giải quyết việc dân sự, nhưng được trừ vào số tiền 300.000 đồng (*Ba trăm nghìn đồng*) tạm ứng lệ phí giải quyết việc dân sự đã nộp theo Biên lai thu tiền tạm ứng án phí, lệ phí Tòa án số 0006993 ngày 29/10/2025 của Thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng. Chị Phạm Nữ Quỳnh T đã nộp đủ lệ phí.

3. Quyền kháng cáo: Người yêu cầu; người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án công bố Quyết định.

Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định. Viện kiểm sát nhân dân cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- VKSND khu vực 3 - Lâm Đồng;
- Phòng THADS khu vực 3 - Lâm Đồng;

**THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN
HỌP**

- UBND xã Đình Văn Lâm Hà;
- Đương sự;
- Lưu hồ sơ.

Nguyễn Thị Sơn Linh

